

Sreda, 15. november 2017

P8_TA(2017)0438

Pravna država na Malti**Rezolucija Evropskega parlamenta z dne 15. novembra 2017 o pravni državi na Malti (2017/2935(RSP))**

(2018/C 356/04)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju členov 2, 4, 5, 6, 9 in 10 Pogodbe o Evropski uniji (PEU),
- ob upoštevanju člena 20 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju členov 6, 7, 8, 10, 11, 12 in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,
- ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah (EKČP) in s tem povezane sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. januarja 2014 o državljanstvu EU naprodaj ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah in številnih pogodb o človekovih pravicah, sklenjenih v okviru Organizacije združenih narodov (OZN), ki so zavezujoče za vse države članice,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. marca 2014 z naslovom „Novi okvir EU za krepitev načela pravne države“ (COM(2014)0158),
- ob upoštevanju razprave na plenarnem zasedanju 24. oktobra 2017 o svobodi medijev na Malti,
- ob upoštevanju razkritij panamskih dokumentov in dokumentov Malta Files, ki sta jih objavila Mednarodni konzorcij preiskovalnih novinarjev in Evropsko omrežje za preiskovalno sodelovanje,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. oktobra 2016 s priporočili Komisiji o uvedbi mehanizma EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice ⁽²⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. oktobra 2017 o legitimnih ukrepih za zaščito žvižgačev, ki z razkrivanjem zaupnih informacij podjetij in javnih organov ravna v javnem interesu ⁽³⁾,
- ob upoštevanju poročila in priporočil preiskovalnega odbora za preučitev domnevnih kršitev in nepravilnosti pri uporabi prava Unije, povezanih s pranjem denarja, izogibanjem davkom in davčno utajo (odbor PANA), in priloge poročila o misiji odbora na Malti,
- ob upoštevanju člena 123(2) Poslovnika,

- A. ker Evropska unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, in ker so te vrednote univerzalne in skupne vsem državam članicam;

⁽¹⁾ UL C 482, 23.12.2016, str. 117.

⁽²⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2016)0409.

⁽³⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2017)0402.

Sreda, 15. november 2017

- B. ker je Listina Evropske unije o temeljnih pravicah del primarnega prava EU; ker so svoboda izražanja ter svoboda in pluralnost medijev določene v členu 11 Listine o temeljnih pravicah in členu 10 Evropske konvencije o človekovih pravicah; ker ima Unija v skladu s členom 2, členom 3(1) in členom 7 PEU možnost ukrepanja za zaščito skupnih vrednot, na katerih temelji; ker bi bilo treba mehanizem pravne države v enaki meri uporabljati za vse države članice;
- C. ker je Evropska unija ustavni sistem, ki deluje na podlagi domneve medsebojnega zaupanja, in sicer, da bodo države članice ravnale v skladu z demokracijo, pravno državo in temeljnimi pravicami;
- D. ker je neodvisnost sodstva določena v členu 47 Listine o temeljnih pravicah in členu 6 EKČP ter je bistven pogoj demokratičnega načela delitve oblasti;
- E. ker je bila 16. oktobra 2017 malteška protikorupcijska preiskovalna novinarka in blogerka Daphne Caruana Galizia umorjena v napadu z avtomobilom bombo;
- F. ker je ta umor na Malti sprožil ulične demonstracije in proteste civilne družbe, v katerih so protestniki pozivali k pravičnosti, odgovornosti in spoštovanju pravne države;
- G. ker je bilo v poročilu o Malti za leto 2016 orodja za spremljanje pluralizma medijev ugotovljeno srednje tveganje (blizu visokega tveganja), kar zadeva tržno pluralnost in politično neodvisnost, opredeljeni pa so bili tudi dejavniki, ki povečujejo tveganje, v zvezi s pomanjkanjem podatkov o trgu medijev, pomanjkanjem zaščite in samoregulacijo novinarjev in uredniško neodvisnostjo, z neposrednim političnim lastništvom medijskih hiš in s pomanjkanjem politike medijske pismenosti ⁽¹⁾;
- H. ker je svetovni indeks svobode tiska za leto 2017 (ki ga objavljajo Novinarji brez meja) opredelil malteške zakone o obrekovanju, ki določajo globe ali zaporne kazni in ki jih zlasti politiki na splošno uporabljajo proti novinarjem, kot ključni dejavnik, ki omejuje svobodo izražanja na Malti ⁽²⁾;
- I. ker malteški parlament trenutno razpravlja o predlogu zakona, ki ga je predlagala malteška vlada in ki odpravlja obrekovanje kot kaznivo dejanje ter uvaja ad hoc prepoved uporabe kakršne koli oblike preventivnih odredb ali nalogov pri tožbah zaradi obrekovanja ali razžalitve v skladu s katero koli zakonodajo ⁽³⁾;
- J. ker je bila Daphne Caruana Galizia tarča številnih obtožb zaradi obrekovanja, ki so jih vložili številni politični predstavniki celotnega političnega spektra na Malti;
- K. ker so letos Daphne Caruani Galizii zamrznili bančne račune s sodnim nalogom za izdajo preventivne odredbe v zvezi s tožbo zaradi obrekovanja, ki jo je vložil eden od ministrov vlade, še preden je bila obravnava primera končana;
- L. ker medijske hiše na Malti poročajo, da so pod hudim pritiskom s strani banke Pilatus, ki je v središču obtožb o pranju denarja, in sicer da naj prekličejo ali umaknejo zgodbe o tej banki; ker je banka Pilatus vložila tožbo v ZDA proti malteškim medijem zaradi očrnitve ugleda; ker je prišlo na dan poročilo o skladnosti, ki ga je pripravil malteški finančni preiskovalni urad (FIAU) in ki kaže, da so stranke banke Pilatus pretežno politično izpostavljene osebe iz

⁽¹⁾ Nenadic Iva, 2016. „Orodje za spremljanje pluralizma medijev 2016 – spremljanje tveganj za pluralnost medijev v EU in širše. Poročila o posameznih državah: Malta“ (Media Pluralism Monitor 2016 – Monitoring Risks for Media Pluralism in the EU and Beyond. Country report: Malta). Center za pluralizem in svobodo medijev. Na voljo za prenos na strani: <http://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2016-results/malta/>

⁽²⁾ Glej <https://rsf.org/en/malta>

⁽³⁾ Vlada Malte, zakon za posodobitev uredbe medijev in razžalitve in s tem povezanih zadev (AN ACT to provide for the updating of the regulation of media and defamation matters and for matters consequential or ancillary thereto), člen 26(6). Glej <http://justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lp&itemid=28292&l=1>

Sreda, 15. november 2017

Azerbajdžana, vendar banka ni izvajala okrepljenega skrbnega preverjanja teh strank, kot to zahteva direktiva o preprečevanju pranja denarja; ker je eden od poslancev iz vladne stranke zahteval preiskavo žvižgača iz FIAU;

- M. ker je pred umorom Daphne Caruane Galizie iz države zbežal žvižgač, ki je bil v središču domnevne korupcije in pranja denarja v povezavi s politično izpostavljenimi osebami na Malti;
- N. ker malteška vlada izvaja zakon o varstvu žvižgačev iz leta 2013 ⁽¹⁾ ter je ena izmed redkih držav članic EU, ki so uzakonile posebne ukrepe za varstvo žvižgačev;
- O. ker v skladu z ustavo in zakonodajo Malte policijskega komisarja imenuje predsednik vlade, generalnega državnega tožilca imenuje predsednik na predlog predsednika vlade, člane sodstva pa se od leta 2017 imenuje po tem, ko odbor preveri pravosodne kandidate ⁽²⁾; ker lahko neodvisnost kazenskega pregona in sodstva na Malti ogrozi dejstvo, da je vlada pooblaščenca, da imenuje policijskega komisarja, vodjo FIAU in generalnega državnega tožilca;
- P. ker iz različnih medijskih poročil izhaja, da je bilo nekaj tednov pred volitvami junija 2017 v malteških javnih podjetjih ustvarjenih veliko število delovnih mest, kar povzroča pomisleke glede tega, ali so bili za tem volilni interesi;
- Q. ker se Malta ni želela pridružiti Evropskemu javnemu tožilstvu, neodvisnemu organu Unije, ki ima pooblastila za preiskovanje in pregon goljufij v EU in drugih kaznivih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije;
- R. ker so razkritja iz panamskih dokumentov iz aprila 2016 pokazala, da je v zbirki podatkov panamskih dokumentov Mednarodnega konzorcija preiskovalnih novinarjev skupno 714 družb, povezanih z Malto; ker so bila med temi dokumenti razkritja glede sedanjega ministra in nekdanjega ministra iz prejšnje vlade, pa tudi glede visokih funkcionarjev;
- S. ker je Evropski parlament februarja 2017 v okviru preiskave o panamskih papirjih organiziral obisk delegacije na Malti; ker je ta delegacija v svojem poročilu o misiji ugotovila, da obstajajo razlogi za domnevo, da malteška policija ni dovolj dobro opremljena za optimalno izpolnjevanje svojih nalog, kar bi lahko kazalo na nepravilnosti; ker je ta delegacija opozorila, da se zdi število obsodb in zaplemb, povezanih s pranjem denarja na Malti, izjemno nizko glede na povprečno število poročil, ki jih policiji pošilja FIAU; ker sta vladni funkcionar in nekdanji minister zavrnila prošnjo odbora PANA, da bi se med to misijo srečali z njima;
- T. ker sta bili maja 2017 objavljeni dve zaupni poročili FIAU na Malti iz leta 2016, katerih zaključek je, da obstaja v zvezi z vladnim funkcionarjem utemeljen sum pranja denarja; ker je v tretjem poročilu, objavljenem istočasno, podrobno opisan inšpekcijski pregled na kraju samem, ki ga je FIAU izvedla v banki Pilatus in kjer je bila domnevno ugotovljena kršitev malteške zakonodaje proti pranju denarja; ker je bil postopek izdaje dovoljenj za banko Pilatus hiter v primerjavi s povprečnim časom, potrebnim za ugotavljanje skladnosti s standardi iz direktive o kapitalskih zahtevah;
- U. ker sta vodja FIAU in generalni direktor policije – na oba položaja kandidate neposredno imenuje vlada – odstopila kmalu po zaključku priprave teh poročil; ker ni bilo sprožene nobene policijske preiskave teh resnih obtožb o pranju denarja s strani politično izpostavljenih oseb, vključno s članom vlade; ker so bili za preiskavo zgoraj omenjenih primerov imenovani sodniki; ker sta bila po tem, ko sta poročili FIAU prišli v medije, odpuščena dva uslužbenca FIAU;

⁽¹⁾ Glej <http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lp&itemid=25151&l=1>

⁽²⁾ Zakon št. XLIV 2016, člen 5 (96A) <http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lp&itemid=27835&l=1>

Sreda, 15. november 2017

- V. ker je bila Evropska komisija o teh obtožbah obveščena vsaj junija 2017, obenem pa je prejela zahtevo, naj temeljiteje preuči Malto in njeno spoštovanje ter ustrezno izvajanje tretje direktive o preprečevanju pranja denarja in direktive o kapitalstskih zahtevah;
- W. ker je državljanstvo EU eden največjih dosežkov EU in ker so vprašanja glede bivališča in državljanstva v skladu s pogodbami EU v izključni pristojnosti držav članic; ker je EU pristojna za spremljanje protikorupcijskih praks v državah članicah;
- X. ker je v ustaljeni sodni praksi Sodišča Evropske unije potrjeno, da je vsaka država članica pristojna, da ob ustreznem upoštevanju prava Unije postavi pogoje za pridobitev in izgubo njenega državljanstva; ker od začetka veljavnosti Maastrichtske pogodbe podelitev državljanstva države članice hkrati pomeni podelitev državljanstva EU in s tem obsežne dodatne pravice, kar pomeni, da odločitve držav članic o sprejemu v državljanstvo niso brez vpliva na druge države članice in na EU;
- Y. ker je malteška vlada leta 2014 ustanovila program za posamezne vlagatelje, ki državljanom tretjih držav prodaja malteško državljanstvo in državljanstvo EU po ceni 650 000 EUR; ker je seznam prejemnikov tega državljanstva še vedno nejasen, saj niso navedeni na objavljenem seznamu naturaliziranih državljanov; ker je v poročilu FIAU iz leta 2016, ki je prišlo na dan, izražen pomislek glede morebitne korupcije pri upravljanju tega programa;
- Z. ker je vlada upravljanje s programom za posamezne vlagatelje podelila podjetju Nexia BT, ki je posredniško podjetje, navedeno v panamskih dokumentih kot pobudnik trustov in offshore podjetij za malteške politično izpostavljene osebe, vključno s članom vlade; ker panamski dokumenti kažejo, da podjetje Nexia BT ni ravnalo z vso potrebno skrbnostjo pri zagotavljanju vseh informacij, potrebnih za ugotovitev dejanskega lastništva;
- AA. ker je v poročilu finančnoobveščevalne skupine Europol z naslovom „Od suma do ukrepanja – spreminjanje finančnih obveščevalnih podatkov v večji operativni učinek“ poudarjeno, da so nekatere stranke, vključno s kriminalnimi organizacijami, zlorabile vidike malteške internetne industrije za pranje premoženja, pridobljenega s kaznivimi dejanji; ker to ne pomeni, da ta dejanja odražajo industrijo kot celoto;
1. ostro obsoja umor Daphne Caruane Galizie in poziva malteško vlado, naj uporabi vsa potrebna sredstva, da njene morilce privede pred sodišče;
2. poziva k neodvisni mednarodni preiskavi umora Daphne Caruane Galizie; priznava, da so malteški organi k sodelovanju v tej zadevi povabili mednarodne organe pregona, vključno z ameriškim Zveznim preiskovalnim uradom (FBI) in nizozemskimi forenzičnimi strokovnjaki; poziva k polni vključitvi Europol v preiskavo, vse dokler ne bo zaključena;
3. opozarja, da je zaščita preiskovalnih novinarjev in žvižgačev za družbo življenjsko pomembna; poziva malteške organe in vse države članice EU, naj novinarjem in žvižgačem zagotovijo osebno varnost in sredstva za preživetje;
4. poziva konferenco predsednikov, naj ustanovi „evropsko nagrado Daphne Caruane Galizie za raziskovalno novinarstvo“, ki naj se vsako leto podeli za izjemno preiskovalno novinarstvo v Evropi;
5. obžaluje, da je dogajanje na Malti v zadnjih letih povzročilo resne pomisleke glede pravne države, demokracije in temeljnih pravic, vključno s svobodo medijev ter neodvisnostjo policije in sodstva;

Sreda, 15. november 2017

6. poziva Komisijo, naj z malteško vlado vzpostavi dialog v zvezi z delovanjem pravne države na Malti ter zagotovi spoštovanje evropskih vrednot; Komisijo poziva tudi, naj Parlament v celoti obvešča o svojih ocenah stanja; znova poudarja, da sta potrebna redno spremljanje in dialog, ki bo vključeval vse države članice, pa tudi Svet, Komisijo in Parlament, da bi se zaščitile temeljne vrednote EU, tj. demokracija, temeljne pravice in pravna država, kot je predlagal v svoji resoluciji z dne 25. oktobra 2016 o uvedbi mehanizma EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice;
7. obžaluje, da policija na Malti ni preiskala več hudih obtožb o korupciji in kršitvi obveznosti na področju preprečevanja pranja denarja in bančnega nadzora, kar kaže na ogroženost pravne države v tej državi članici; priznava, da poteka več sodnih preiskav v zvezi z nekaterimi od teh obtožb; zlasti obžaluje, da doslej na Malti ni bilo nobene policijske preiskave v zvezi z razkritji, povezanimi s panamskimi dokumenti in politično izpostavljenimi osebami iz poročil FIAU, ter ugotavlja, da so nekatere osebe iz teh poročil še vedno v vladi; poziva generalnega direktorja malteške policije, naj uvede takšno preiskavo;
8. je seznanjen s pripombami predsednika vrhovnega sodišča Malte v zvezi s pravno državo in se strinja z njegovo izjavo, da brez ustreznega kazenskega pregona pravna država na Malti ne more biti zagotovljena ⁽¹⁾;
9. je zaskrbljen zaradi poročila odbora PANA po obisku na Malti, v katerem je navedel, da so javne ustanove, pristojne za skladnost z zakonodajo, goljufije in finančno kriminaliteto, zelo spolitizirane;
10. poziva Komisijo, naj preveri, ali je Malta izpolnjuje zahteve tretje direktive o preprečevanju pranja denarja in direktive o kapitalskih zahtevah; ugotavlja, da je Malta med državami članicami, za katere je Komisija sprejela prve ukrepe zoper kršitve, ker četrte direktive o preprečevanju pranja denarja niso prenesle do zastavljenega roka 26. junija 2017; priznava, da ta prenos poteka;
11. poziva malteške organe, naj se pridružijo Evropskemu javnemu tožilstvu, da bi z drugimi sodelujočimi državami članicami sodelovali pri boju proti goljufijam v EU in drugim kaznivim dejanjem, ki škodijo finančnim interesom Unije;
12. poziva malteške nadzorne in sodne organe k preiskavi postopka izdaje dovoljenja banki Pilatus, zlasti kar zadeva izpolnjevanje zahtev glede sposobnosti in primernosti, ki veljajo za upravljalne organe finančnih institucij, kot je navedeno v direktivi o kapitalskih zahtevah, in k preiskavi skladnosti družbe Nexia BT z direktivo o preprečevanju pranja denarja;
13. znova poudarja večkrat izražene pomisleke članov tega parlamenta o programu „državljanstvo za naložbe“ na splošno, tudi na Malti in v drugih državah članicah EU; poziva Malto, naj jasno navede, kdo je kupil malteški potni list in z njim vse pravice, ki jih prinaša, in kateri zaščitni ukrepi so bili sprejeti za zagotovitev, da so vsi ti novi državljani pred nakupom dejansko prebivali na Malti vsaj eno leto; poziva Komisijo, naj spremlja takšne programe državljanstva v državah članicah, saj morajo pri izvajanju svojih pristojnosti na področju državljanstva ustrezno upoštevati pravo Unije;
14. poziva Malto in vse države članice, naj zagotovijo, da bo boj proti davčnim utajam prednostna naloga in da bodo za ta namen na voljo vsi potrebni viri;
15. obžaluje odločitev Komisije, da ne bo objavila poročila EU o boju proti korupciji v letu 2017;
16. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic, Svetu Evrope in predsedniku Republike Malte.

⁽¹⁾ <http://www.independent.com.mt/articles/2017-10-02/local-news/Chief-Justice-boldly-speaks-out-about-rule-of-law-need-for-proper-law-enforcement-6736179695>